

ကိန်းနီဝု တၢ်မၤစၢၤ ပှၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲကရၢတဖု (NRC) အံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၤလဲၣ် ဒီး အတၢ်မၤတၢ်လၢ ကိၣ်မ့ၢ်မၤ- ကလံၤထံၤမ့ၢ်ထီၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်မၤန့ၤတဖုလဲၣ်

တၢ်အိၣ်ပၣ်စၢၤတုၢ်အသး

ကိန်းနီဝု တၢ်မၤစၢၤပှၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲကရၢ (NRC) အံၤမ့ၢ်ဝဲ ထံၣ်ကိၤဂၤ တၢ်ကရၢ ကရိၤလၢ အတဘၣ်ထွဲ လိာ်သး ဒီး ပဒိၣ်ပုၤ အတၢ်ဘၣ်ထွဲ (NGO) န့ၣ်လီၤ. ကိၣ်မ့ၢ်မၤ အပူၤ ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၂၀၀၈ နံၣ်, လါအီးထီၣ်ဘၣ် ဒ်သီး ကမၤစၢၤ နံၣ်ကူး ကလံၤမ့ၢ်အတၢ်မၤတဖုအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ စးထီၣ်ဖဲန့ၣ် တၢ်ကရၢကရိၤအံၤ စးထီၣ် တၢ်တိာ်ကျဲၤ အတၢ်မၤတဖု ဒ်သီးကမၤစၢၤ ပှၤဂီၢ်မုၢ်လၢအအိၣ်လၢလီၤကဝီၤပူၤတဖုလၢ အတူၢ်ဘၣ် တၢ်ထီၣ် ခုၣ်ဒါလိာ်သး အတၢ်ကိတၢ်ခဲတဖုလၢ ထံၣ်ကိၤအကလံၤထံးမ့ၢ်ထီၣ်တကပၤ (ပှၤကညီ, ပှၤကယါ, ပှၤကရူၣ်နံၣ်, ပှၤတနီၤသရံၣ်, ပှၤတလၢဖိ, ဒီး ယိၤကိၤအကလံၤထံး) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖု

NRC မၤတၢ်မၤမိၢ်ပုၤသၢမံၤ ဖဲဆၢကတိၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

၁. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဟံၣ်ယီၤ ဒီးကိတဖု

NRC အတၢ်တိာ်ကျဲၤလၢအသ့ၣ်ထီၣ်ဘီထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တဖုအံၤမ့ၢ်ဝဲ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အိၣ်ဆိးလီၢ် အကျၢၤတဖုလၢ ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖု အဂီၢ်- ဒ်အမ့ၢ်ပှၤလၢ အဘၣ် သးလီၢ်သးကျဲၤ ထံၣ်ကိၤပူၤတဖု (IDPs), ပှၤဂီၢ်မုၢ်လၢအအိၣ်လၢ လီၤကဝီၤတခါအပူၤလၢ အတူၢ်ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဒါလိာ်သး, ဒီးပှၤတဖုလၢ အဟဲက့ၤလၢ တၢ်သးလီၢ်သးကျဲၤအယိတဖုန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တၢ်မၤအပူၤအိၣ်ဝဲ ဒုၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဟးလီၢ်တဖု, တၢ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် ထံၣ်အိၣ်ဝဲ, ဒီးတၢ်ကသုဆူးကွံၣ် တၢ်ကဘိၣ်လၢ ပှၤတသ့ၤလၢအီၤတဖု ဘၣ်ဘျီးဘၣ်ဒါ ဒ်သီး တၢ်ညၢၣ်ဂီၢ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဂၤတဖု အသုတကဲထီၣ်တဝုၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤဒီးနံၣ်တၢ်မၤစၢၤ တဖုမၤန့ၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိၤ တၢ်မၤစၢၤဒ်အမ့ၢ်, တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် လီၢ်မ့ၢ်တၢ်ကဝီၤ ဒီဖျိမုၢ်, ပှၤပီၤတဖုဒီး တၢ်ပံၣ်ထံၣ်သ့ၣ်တဖုလီၤ. တၢ်တိာ်ကျဲၤ အံၤအိၣ်စ့ၢ်ကိၤဒီး တၢ်မၤဝဲၤထီၣ် လီၤကဝီၤသ့ၣ်တဖု- ဒီဖျိ တၢ်ဘျီထီၣ်တိၤ ဒီးကျဲတဖု ဒ်သီးပှၤဂီၢ်မုၢ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်လိာ်ဘၣ် အဂံၢ်ထံးတဖု (တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ . , တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့) ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ တၢ်ကသုအိၣ်မူဘၣ်ဝဲဝဲၤဝဲၤအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖု, အဒိ, ဒ်သီးအကသုထီၣ်ဘး တၢ်ဆါတၢ်ပှၤအပတီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤ မၤစၢၤစ့ၢ်ကိၤဝဲ တၢ်မၤစၢၤလီၤ န့ၣ်သၢၣ်ခိၣ်ယၢၤ အတၢ်မၤဟးဝဲၤဟးဂီၤ ဒီဖျိတၢ်ကဟုကယၢ် သ့ၣ်ပှၤတဖုဒီး တၢ်သ့ၣ်လီၤက့ၤ သ့ၣ်မုၢ်ဝဲၣ်ဘိတဖုန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲတၢ်မၤထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဟံၣ်ယီၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ၂၀၁၀နံၣ်အလီၢ်ခဲ, NRC ဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤဆူ ပှၤတဖုလၢ အဘၣ်သးလီၢ်သးကျဲၤ ထံၣ်ကိၤပူၤတဖု ဒီး လီၤကဝီၤလၢ အတူၢ်လိာ်ခိၣ်ဆါ အဝဲသ့ၣ်တဖုလၢ အကြးဝဲဒုၣ်ဒီး တၢ်ကသုဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ ဒ်အပတီၢ်လၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တုၤခဲကနံၣ်အံၤ, NRC အံၤလၢအတၢ်ဒုၣ်ဝဲမုၢ်ဝဲၤ ယုၣ်ဒီးပှၤဂၤမုၢ်ဝဲၤ, တမၤသကိး ဒ်ဘၣ်တၢ်လၢ ကသ့ၣ်ထီၣ်ဟံၣ်ယီၤ ပှၤဘၣ်ကိဘၣ်ခဲလၢ ဆူညါကဟဲဝဲတဖုအဂီၢ် (ပှၤတဖုလၢတၢ်ကသုးကဒါက့ၤ အလီၢ်) ဘၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢ အိၣ်ဆိးကသုၤဂီၢ် NRC ဘီထီၣ်န့ၣ် ဖဲတနီၤသရံၣ်

NRC သ့ၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိၤ တီၤဖုၣ် ဖိသၣ်ကဲဘျးကိတဖုန့ၣ်လီၤ. ကိတဖုအံၤ ဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤစၢၤကိတဖု, လၢအဘၣ်ဝဲလိာ်တၢ် ဒ်သီးကထီၣ်ဘၣ်ကိတဖု, ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်မၤလိလၢ အဘူးထီၣ်ဒီး အဟံၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. ကိတရၢပူၤ

အိတ်ဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ထံအလီၢ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ထံအလီၢ်တဖၣ်, တၢ်ဟးလီၢ် လီၤဆီတဖၣ်လၢ ကိုဖိမုၢ်ဒီး၊ ကိုဖိခွါတဖၣ်အဂီၢ်, ဒီးတၢ်မၤလိအတၢ်ပီးတၢ်လိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. NRC ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်မၤလိ အတၢ်ပီးတၢ်လိလၢ ပှၤကိုဖိဒီး သရၣ်၊ သရၣ်မုၢ်တဖၣ် လိာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် အကုၢ်အဂီၢ် အဂၢၢ်အကျၢၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢ အံၤကတုၢ် လၢအခိၣ်ဝဲအနံၣ် ၅၀ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤသ့ၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်လီၤလၢ ကဒိဒၣ်က့ၤပှၤအိၣ်လၢလီၢ်ကဝီၤဖဲန့ၣ် ဖဲန့ၣ်ဆၢၣ်အတၢ်မၤဟးဂီၢ်တၢ် အခိၣ်အမုၢ်တဖၣ်မုၢ်အိၣ်ထီၤ အခါန့ၣ်လီၤ. ကိုတဖၣ်အံၤ သုဒိဒၣ်က့ၤ ဒုသဝီ တဖၣ်လၢ တၢ်မၤဆူၣ်ဒ်သီးကမၤသကီးတၢ် ဒီး တၢ်မၤဆူၣ်လၢ တၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤလီၤ. စးထီၣ်လၢ NRC ဖဲမၤ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ဟံၣ်ဒုၣ် ၁,၃၀၀ ဘျဲၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဘျီထီၣ်န့ၣ်အီၤ အဟံၣ်အယီ, ကို ၃၉ ဖျၢၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဘျီထီၣ်ကဲထီၣ်က ဒီးက့ၤအီၤဒီး ဘၣ်တၢ်မၤသီထီၣ်က့ၤအီၤလၢ ကညီကီၢ်, ကယါကီၢ်, တရုၢ်နံၣ်ကီၢ် ဒီး တန့ၣ်သ့ၣ်ယံၣ်ကီၢ်ဒိၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမ္မုအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ /တၢ်အိၣ်မုၢ်အတၢ်သုမၤတၢ်တဖၣ်

ဖဲ NRC ပှၤမၤတၢ်ဖိ တဲသ့ၣ်ညါ ကျဲလၢ သုပတဲထီၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိ အလံာ်အုၣ်သးအခါ

NRC သ့ၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်လုၢ်အိၣ်သးအတၢ်ကူၣ်သ့ ဒီး တၢ်အိၣ်မုၢ်အတၢ်သုမၤတၢ်အလီၢ်ခၢၣ်သးခဲတီၤလၢ မုၢ်မုၢ် အကလံာ်စီးမုၢ်ထီၣ်, တခါဖဲဝုၣ်ဖၣ်အၣ်, ကညီကီၢ် ဒီး အဂၢၢ်တခါဖဲ ဒဲဝဲကီၢ်ဒိၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လီၤခၢၣ်သးတဖၣ်အံၤ အိၣ်ဝဲ ဒၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်လိ တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမ္မု သၢလါအတၢ်မၤလိလၢ ပှၤသးစၢ်တဖၣ်အဂီၢ်, သးအနံၣ်အလါမုၢ်ဝဲ ၁၆-၂၅ နံၣ်, လၢတၢ်ဆးတၢ်ကူၣ်တၢ်သီး, တၢ်ကတဲာ်ကတီၤ တၢ်အိၣ်တၢ်အီ, တၢ်ဘျီဝုၤထီၣ် မိတိၣ်ဆဲာ်ကဲာ်, ဒီးဆၢကတီၢ်ဖုၣ်ကီၢ် အတၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပှၤဟဲထီၣ်တၢ်မၤလိအါတက့ၢ်တဖၣ် ထွးထီၣ်ကိုဖဲ တီၤဖုၣ်တၢ်မၤလိ အကတီၢ်အယီ တၢ်သုဖးလံာ်ဖးလံာ် ဒီး တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒွး အတၢ်မၤလိတဖၣ် စ့ၢ်ကီးအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်လိအံၤအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး တၢ်အိၣ်မုၢ်အတၢ်သု

မၤတၢ်တဖၣ်ဒီး မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အခိၣ်တယၣ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်မုၢ်အတၢ်သုမၤတၢ်အလီၢ်အပူၤ အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး အတၢ်တိာ်လၢ အမုၢ်ဝဲ, တၢ်ကတဲာ်အတီၤပှၤသးစၢ်တဖၣ်ဒ်သီး ကသုကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲ အတၢ်အိၣ်မုၢ် အတၢ်မုၢ်တၢ်, ဒီး အတၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤလိဝဲၤဝဲၤအခါ, ပှၤသးစၢ်တဖၣ်အံၤ သုမၤဝဲသးသမ္မု အတၢ်ယုထၢ တဖၣ်ဝုၤဝုၤဘၣ်ဘၣ်, ဒီးထံၣ်န့ၣ်တၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမ္မုအကျဲတဘီတီလၢ အဒူသဝီအပူၤ, မုတမုၢ်, ကဆိးကါဝဲတၢ်သ့ၣ်ညါအသီဒီး တၢ်သုတၢ်ဘၣ်အသီတဖၣ်အံၤ ဒ်သီးကယုထံၣ်န့ၣ် တၢ်မၤအခွဲးအယၢ် အသီတဖၣ် လၢ တၢ်အိၣ်မုၢ်လၢ လီၢ်ကဝီၤအချၢဒီးလီၢ်ကဝီၤအဂၢၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

အါန့ၣ်အန့ၣ်, NRC တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်မၤလီၤပူၤ အတၢ်သိၣ်လိတဖၣ်လၢ ဝုၢ်ဖၣ်အၣ်ဒီး ဝုၢ်ဒဲဝဲတဖၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်မုၢ် အတၢ်သုမၤတၢ်အလီၢ်သိၣ်လိ, တၢ်ကဲထီၣ် ပှၤသုမၤစၢၤတၢ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်အပူၤ တၢ်ကတဲာ်ကတီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အီ အတၢ်သိၣ်လိဒီး တၢ်ဘျီဝုၤက့ၤဖဲဖိကတၢ် အဆဲးတဖၣ် အတၢ်မၤလိတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

၂၀၁၅ နံၣ်အပူၤ, NRC ကစးထီၣ်တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ် သရၣ်သိၣ်လိတၢ် အတၢ်သုတၢ်ဘၣ်လၢ တီၤဖုၣ်ကို အသရၣ်၊သရၣ်မုၢ် တဖၣ်အဂီၢ်, ဖဲ ကိုခဲဖျၢၣ်လၢ NRC ဘျီထီၣ်ဝဲလၢ ကညီကီၢ်ဖဲာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အံၤ ကအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်မၤသကီးတၢ်ဒီး သရၣ် /မုၢ် တဖၣ်လၢ တၢ်မၤလိလၢအအိၣ်ဒီး ကံာ်စီလၢ ဖိသ့ၣ်ခဲလံာ်တဖၣ်အဂီၢ်လၢ ကိုသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အကရူၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

၂၀၁၄ နံၣ်အပူၤ ကိုဖိ ၄၆၈ ဂၤ (မုၢ် ၂၃၆, ခွါ ၂၃၂) တဖၣ်ဖျိထီၣ်ဝဲ ဝုၤဝုၤဘၣ်ဘၣ်ကလဲာ်လၢ တၢ်သိၣ်လိတဖၣ်အံၤအပူၤ, လၢဖၣ်အၣ်ဒီး ဒဲဝဲလီၤခၢၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကိုဖိ အါထီၣ်အဂၢၢ် ၆၀၀ တဖၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်မုၢ်လၢလၢ ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်သိၣ်လိတဖၣ်အံၤ ဖဲ၂၀၁၅ နံၣ်အလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

၃. တၢ်စးသ့ၣ်ညါတၢ်, တၢ်ကွၢ်လိာ်တၢ် ဒီး တၢ်မၤစၢၤလၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သိ အတၢ်ဖျဲ

စးထီၣ်ဖဲလၢယူၤ ၂၀၁၂န့ၣ်န့ၣ်, NRC မၤစၢၤတုၢ်လံာ် မ့ၣ်မၤ တၢ်အိၣ်ဆိးသးလီၤသးကျဲ ဒီးပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဖီ အဝဲၤကျိၤ, ဒ်သိး အကမၤ အါထီၣ်ၤချဲ ထီၣ်ဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤထံဖီကီၢ်ဖီ အလံာ်အုၣ်အသး, မ့တမ့ၢ် လံာ်ဒီအဂီၢ်စၢ်ဖီတဖၣ်ဆူ ပုၤဂီၢ်မုၢ်လၢ အအိၣ်ဖဲ တၢ်သဘံၣ်ဘူၣ် မၤအသး လီၤကဝီၤလၢ ကလံာ်ထံးမုၢ်ထီၣ်တကပၤ, တဖၣ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ်ထံဖီကီၢ်ဖီ အလံာ်အုၣ်အသးအံၤ မၤစၢၤပုၤဂီၢ်မုၢ်တဖၣ် ဒ်သိးကသုပာ်ဖျါထီၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အဂံၢ်ထံးတဖၣ်, ယုာ်ဒီး တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်သဘၣ် လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, တၢ်ကဟ့ၣ် တၢ်ဖးဒီး တၢ်သ့ ဒီးန့ၣ်တၢ်မၤလိ (ဖှၣ်စီမိၤ တၢ်မၤလိ) တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ မၤစၢၤစ့ၢ်ကီး ပုၤဂီၢ်မုၢ်တဖၣ် ဒ်သိး ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ ပဒိၣ်အတၢ်မၤစၢၤလၢ အရူဒိၣ်ဝဲ တဖၣ်ဒီး တၢ်ပၤ တၢ်စဲပနီၣ်ယာ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဖီတၢ်လံာ်တဖၣ်ဒီး အဟီၣ်ဒိၣ်ကဝံာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. NRC မၤစၢၤ ပဒိၣ်ပပုၢ်တဖၣ် ဒ်သိး ကလံာ်တုၤအိၣ် ဒုသဝီတဖၣ်လၢ ကလံာ်ထံး မုၢ်ထီၣ်ခဲလၢာ်, နီၤဟ့ၣ်လီၤလံာ်တၢ်စဲပနီၣ်တဖၣ်, တသီယီဖဲ တၢ်ပတံထီၣ်အီၤအခါန့ၣ်လီၤ.

ထံဖီကီၢ်ဖီတဖၣ်လၢ အကြးဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ (လံာ်ဒီလါအဲး) မုၢ်လၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးအယီ, ဒီးပုၤလၢ အကြးဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ (လံာ်ဒီလါဟ့) မုၢ်လၢအတဘၣ်တၢ်အိၣ်ဖျဲထီၣ်လၢ ထံၣ်ကီၢ်အံၤ, သုပတံထီၣ်ဝဲ အတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် လံာ်ဒီ တဖၣ်အံၤလၢ “တၢ်အိၣ်ဆိးသးလီၤသးကျဲ ဒီးပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဖီ အဝဲၤကျိၤ” သုဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. NRC အံၤတမၤစၢၤ ပဒိၣ်တဖၣ်အံၤ ဒ်သိး ကထးထီၣ်ဝဲလံာ်ကုလါအဲး, လံာ်ကုလါဟ့, မ့တမ့ၢ် လံာ်ကုအဝါတဖၣ်ဘၣ်. ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်လၢ အဟဲကုၤဆူ မ့ၣ်မၤ/ကီၢ်ပယီၤအပူၤအဂီၢ်, ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲလံာ်ဒီအဂီၢ်စၢ်, ဖဲအဝဲသ့ၣ်မုၢ်ထံဖီကီၢ်ဖီ အခူၣ် ၁၃၅ဒုၣ်အကျါ တဒုၣ်ဒုၣ်, လၢအအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး အဟံၣ်ဖီယီဖီ အတၢ်စဲပနီၣ် အလံာ်ဒီအခါန့ၣ်လီၤ. အကတီၢ်ခဲအံၤအဂီၢ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လီၤလီၤဆီဆီ တအိၣ်ဝဲ ဒၣ်လၢ ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤဟဲကုၤကဒါကုၤတဖၣ်အဂီၢ် ဒ်သိး အကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ မ့ၣ်မၤ ထံဖီကီၢ်ဖီ အတၢ်အုၣ်အသး အလံာ်ဒီအဂီၢ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်တၢ်ဂီၢ်သကိးတၢ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ယုာ်တြၢဒီး မ့ၣ်မၤ အပဒိၣ်တဖၣ် အဘၢၣ်စၢၤ, ဒီးတချုး တၢ်ကရၢကရိအတၢ်မၤတမံၤမံၤ အိၣ်ထီၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်, သနူတမံၤ အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ, ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ ခဲလၢာ်လၢ အဟဲကုၤတဖၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်သ့ ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ ထံကီၢ် အလံာ်အုၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

NRC အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် ထံကီၢ်အလံာ်အုၣ်အသးအဂီၢ်အံၤ စးထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ၂၀၁၂န့ၣ်, ဒီးတုၤလီၤလၢ ၂၀၁၄ အကတၢ်န့ၣ် ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ် ၂၂၅,၀၀၀ ယာ်ယာ်, လၢကလံာ်ထံးမုၢ်ထီၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢ လံာ်ဒီအဂီၢ်စၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲအကတီၢ်ခဲအံၤ, NRC ဆီၣ်ထွဲထံကီၢ်ပဒိၣ်လၢ တၢ်ထုးထီၣ် လံာ်အုၣ်အသးတဖၣ်အံၤ အိၣ်ဒီး ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်အါထီၣ်ဒီး တၢ်လီၤတၢ်ကျဲ လဲၤထီၣ်လၢ ကလံာ်ထံးမုၢ်ထီၣ်တကပၤန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢ လါယနူၤအါရံၣ်- တုၤလါယူၤလံာ် ၂၀၁၅န့ၣ်, ကကျဲးစးဝဲဒၣ် ဒ်သိး ပုၤလၢအသးအိၣ် ၁၈န့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်သ့ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဖးဖဲ “ထံကီၢ်ဒီးဘၣ်အတၢ်ယုထၢ” အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

NRC စးထီၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်မၤအသီတခါ (စးထီၣ်ဖဲ လါအုၢ်ဖျဲ န့ၣ် ၂၀၁၅), ဒ်သိးကမၤစၢၤဟံၣ်ဖီယီဖီတဖၣ်လၢ အဒီးန့ၣ်ဘၣ် တုၢ်လံာ်ဟံၣ်ယီတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်လၢ NRC အတၢ်မၤစၢၤဖဲ ပလီ, တနီၤသရံၣ် အကီၢ်ရုၣ်တဖၣ်, ဒ်သိးကဒီးသဒါ အတၢ်အိၣ်ဆိးအလီၢ် ဒီဖျိအခွဲးအယာ် လၢအကြးဒီးန့ၣ် ဒီးဒ် ကစးထီၣ်အတၢ်အိၣ်မူဆူညါဖဲန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲ၂၀၁၅, လါယနူၤအါရံၣ်အပူၤ, NRC စးထီၣ်မၤဝဲ ကီၢ်ဆၢအတၢ်တိာ်ကျဲၤ, ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢ ကညီကီၢ်, လၢအမၤစၢၤတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်. တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်ဆူ ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတဖၣ်လၢ အအိၣ်ဖဲကီၢ်ကီၢ်တဲာ်အပူၤ, ဒီဖျိတၢ်ဂ့ၢ် အကလုာ်ကလုာ်, လၢအဘၣ်ထွဲဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် အဂ့ၢ်တဖၣ်လၢ မ့ၣ်မၤ ကလံာ်ထံးမုၢ်ထီၣ်တကပၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကစီၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်မုၢ်လၢတဖၣ်လၢ အကမၤစၢၤဝဲပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ တဖၣ်လၢ ကီၢ်ကီၢ်တဲာ်အပူၤ ဒ်သိး ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအါလၢ အဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်မၤအသးလၢ အတၢ်အိၣ်ဆိးအဂံၢ်ထံးအလီၢ်, မ့တမ့ၢ်, တၢ်လီၤအဂၤတဖၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ကြးဟဲကုၤအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. လံာ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤအံၤ မုၢ်ဝဲတၢ်တိာ်ကျဲၤ တၢ်မၤအကျါတခါ ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အဂုၤအဂၤတဖၣ် ကပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲ ဖဲတၢ်တၢ်ဂီၢ်သကိးတၢ်ဒီး ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ တဖၣ် ဒီးတၢ်ကရၢကရိလၢအမၤတၢ်ဖဲ ဒဲကဝီၤတဖၣ်အပူၤ, ယုာ်စ့ၢ်ကီးဒီးပဒိၣ်ပပုၢ်, ပုၤတဖၣ်လၢ တမ့ၢ်ပဒိၣ်ပပုၢ်, ပုၤဂီၢ်မုၢ်လၢအအိၣ်လၢလီၤကဝီၤပူၤ, ဒီး ယူၤအဲၤအုၣ်စံၤအါ (UNHCR) တဖၣ်ဝဲၤဝဲၤအခါန့ၣ်လီၤ.